

Anonymiseret version

Oversættelse

C-707/21 – 1

Sag C-707/21

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

24. november 2021

Forelæggende ret:

Cour de cassation (Frankrig)

Afgørelse af:

17. november 2021

Appellant:

Recamier SA

Indstævnt:

BR

[Udelades]

DOM AFSAGT AF COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE
(kassationsdomstol, første afdeling for civile sager, Frankrig), DEN 17.
NOVEMBER 2021

Selskabet Recamier, som er et aktieselskab med hjemsted i [udelades] Luxembourg (Luxembourg), har iværksat [udelades] appel [udelades] til prøvelse af dom afsagt den 4. juni 2019 af cour d'appel de Versailles (appeldomstolen i Versailles, Frankrig) (12. afdeling) i tvisten mellem selskabet og BR, der er bosiddende i [udelades] La Garenne-Colombes, og som er kassationsindstævnt.

[Udelades]

[udelades] [oplysninger vedrørende proceduren]

[F]ørste Afdeling for civile sager ved Cour de cassation (kassationsdomstol), [udelades] [sammensætning], har efter at have voteret i sagen i overensstemmelse med lovgivningen afsagt nærværende dom.

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 1 Det fremgår af den appellerede dom (Versailles, 4.6.2019), der blev afsagt efter hjemvisning efter kassation (første afdeling for civile sager, 4.7.2018, appel nr. 17-20 610), at det luxembourgske selskab Recamier anlagde sag mod BR ved de luxembourgske retsinstanter med påstand om betaling af beløb, idet selskabet gjorde gældende, at han uretmæssigt havde tilegnet sig aktiver under udøvelsen af sine funktioner som administrator. Ved dom af 11. januar 2012 forkastede cour d'appel de Luxembourg (appeldomstolen i Luxembourg, Luxembourg) denne sag som ugrundet. Den fandt, at eftersom de hævdede ulovligheder var blevet begået af en administrator i forbindelse med udøvelsen af dennes mandat, var BR's ansvar af kontraktmæssig art, og at det søgsmål, der udtrykkeligt var støttet på ansvar uden for kontraktforhold, derfor skulle forkastes i henhold til princippet om forbud mod kumulation af ansvar i og uden for kontraktforhold.
- 2 På grundlag af de samme faktiske omstændigheder anlagde selskabet Recamier den 24. februar 2012 sag mod BR ved tribunal de commerce de Nanterre (handelsretten i Nanterre, Frankrig) med påstand om betaling af de samme beløb under henvisning til de bestemmelser i luxembourgske ret, der vedrører ansvar i kontraktforhold.
- 3 Ved den appellerede dom fastslog appeldomstolen, at selskabet Recamiers søgsmål ikke kunne antages til realitetsbehandling med den begrundelse, at retskraften for afgørelser fra luxembourgske retsinstanter skulle vurderes i lyset af den franske proceslov, hvorefter det påhviler sagsøgeren allerede på trinnet for det første søgsmål at fremsætte alle de anbringender, som sagsøgeren anser for at kunne danne grundlag for søgsmålet (den såkaldte regel om koncentration af sagen). Den nævnte domstol udledte heraf, at eftersom parterne, deres egenskaber og kravet var identiske i den sag, der førte til dommen fra cour de Luxembourg (appeldomstolen i Luxembourg), og i den foreliggende sag, og eftersom erstatningskravet hvilede på samme søgsmålsgrund, nemlig den uretmæssige tilegnelse af aktiver, som BR blev foreholdt, kunne selskabet Recamier ikke få adgang til at påberåbe sig et andet retsgrundlag end det, som selskabet havde undladt at påberåbe sig rettidigt.

Gældende retsfor skrifter

EU-retten

- 4 Artikel 33, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, den såkaldte Bruxelles I-forordning, fastsætter:

»Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.«

National ret

- 5 Artikel 480 i code de procédure civile (den civile retsplejelov) bestemmer:

»Den retsafgørelse, hvorved der i konklusionen helt eller delvist træffes afgørelse om hovedsagen, eller den retsafgørelse, hvorved der træffes afgørelse om en processuel indsigelse, en formalitetsindsigelse eller ethvert andet processuelt stridsspørgsmål, har fra sin afsigelse retskraft for så vidt angår den indsigelse, som den tager stilling til.

Ved hovedsagen forstås tvistens genstand, således som denne er fastlagt i artikel 4.«

Lovens artikel 4, stk. 1, fastsætter:

»Tvistens genstand fastlægges ud fra parternes respektive påstande.«

- 6 Artikel 1351, nu artikel 1355, i code civil (civillovbogen) bestemmer:

»Retskraften knytter sig kun til det, der har været genstand for retsafgørelsen. Sagen skal have samme genstand, skal hvile på samme søgsmålsgrund, have samme parter og være anlagt af dem og mod dem i samme egenskab.«

- 7 Ifølge den praksis fra Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig), der har været gældende siden en dom afsagt i plenum den 7. juli 2006 (appel nr. 04-10 672, Bull. civ. nr. 8), påhviler det sagsøgeren allerede på trinnet for det første søgsmål at fremsætte alle de anbringender, som sagsøgeren anser for at kunne danne grundlag for søgsmålet. En sagsøger kan ikke ved at påberåbe sig et retsgrundlag, som den pågældende undlod at gøre gældende rettidigt, gives adgang til at anfægte, at to søgsmål har identiske søgsmålsgrunde. Retskraften er således til hinder for, at en part anlægger et søgsmål på grundlag af ansvar i kontraktforhold med henblik på at opnå erstatning for en skade, når denne parts påstand om erstatning for den samme skade på grundlag af reglerne om erstatning uden for kontrakt er blevet forkastet ved en endelig afgørelse fra en retsinstant, for hvilken ansvar i kontraktforhold ikke var blevet påberåbt (anden afdeling for civile sager, 25.10.2007, appel nr. 06-19 524, Bull. 2007, II, nr. 241).

Parternes standpunkter

- 8 Selskabet Recamier har gjort gældende, at den luxembourgiske afgørelses retskraft ikke skal bedømmes i henhold til fransk ret, men at den skal bedømmes enten på grundlag af en selvstændig fortolkning af dette begreb i EU-retten eller i henhold til luxembourgsk ret, for så vidt som anerkendelsen af en udenlandsk afgørelse i den anmodede stat ikke må gøre det muligt for afgørelsen at få større retsvirkninger, end den har i oprindelsesstaten, og for så vidt som princippet om koncentration af sagen ikke er anerkendt i luxembourgsk ret.
- 9 BR har gjort gældende, at hver stat i henhold til et folkeretligt princip har enekompetence til at fastlægge sin egen interne organisation, dvs. til at oprette de forskellige organer, fordele kompetencerne mellem disse og udarbejde deres forretningsorden, således at procesretten nødvendigvis er den i domstolslandet, og således at lovvalgsreglerne ikke finder anvendelse på dette område.
- 10 Generaladvokaten når principalt frem til den konklusion, at luxembourgsk ret skal finde anvendelse, og subsidiært, at der skal foretages en præjudiciel forelæggelse.

Begrundelse for den præjudicielle forelæggelse

- 11 For det første har [Den Europæiske Unions] Domstol fastslået, at »en udenlandsk retsafgørelse, der er anerkendt i henhold til [Bruxelles]konventionens artikel 26, i princippet skal have samme virkninger i den stat, begæringen rettes til, som den har i domsstaten« (Domstolens dom af 4.2.1988, Hoffmann, 145/86).
- 12 For det andet har Den Europæiske Unions Domstol fastslået princippet om en selvstændig definition af begrebet retskraft i EU-retten (Domstolens dom af 15.11.2012, Gothaer Allgemeine Versicherung m.fl., C-456/11, præmis 39 og 40) på følgende måde:

»Kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten kræver, at den præcise rækkevidde af denne restriktion defineres på EU-plan, frem for at være afhængig af forskellige nationale regler vedrørende retskraft.

[...] Begrebet retskraft vedrører i medfør af EU-retten ikke kun konklusionen i den omhandlede retsafgørelse, men omfatter også præmisserne i denne afgørelse, som udgør det nødvendige grundlag for konklusionen, og derfor ikke kan adskilles fra den (jf. [bl.a.] dom af 1.6.2006, forenede sager C-442/03 P og C-471/03 P, P & O European Ferries (Vizcaya) og Diputación Foral de Vizcaya mod Kommissionen, Sml. I, s. 4845, præmis 44, og af 19.4.2012, sag C-221/10 P, Artegoda mod Kommissionen, præmis 87).«
- 13 Kassationsdomstolen ønsker oplyst, om den selvstændige definition af retskraft vedrører samtlige betingelser herfor og virkninger heraf, eller om en del skal være forbeholdt den lov, som gælder for den retsinstant, for hvilken sagen er indbragt, og/eller den lovgivning, der gælder for den retsinstant, som har afsagt afgørelsen.

- 14 I det første tilfælde ønsker den nævnte domstol oplyst, om to søgsmål, der anlægges ved retsinstanser i to medlemsstater, henset til den selvstændige definition af retskraft, skal anses for at have samme søgsmålsgrund, når sagsøgeren påberåber sig identiske faktiske omstændigheder, men fremsætter forskellige retlige anbringender.
- 15 Kassationsdomstolen ønsker særligt oplyst, om to søgsmål, hvoraf det ene er støttet på ansvar i kontraktforhold og det andet på ansvar uden for kontraktforhold, men som hviler på det samme retsforhold, såsom opfyldelsen af et mandat som administrator, skal anses for at hvile »på samme grundlag« som omhandlet i den retspraksis, der følger af Gubisch Maschinenfabrik-dommen (Domstolens dom af 8.12.1987, 144/86).
- 16 I det andet tilfælde ønsker den nævnte domstol oplyst, om artikel 33, stk. 1, i forordning (EF) nr. 44/2001, i henhold til hvilken det er blevet fastslået, at en retsafgørelse skal have den samme rækkevidde og de samme retsvirkninger i medlemsstaterne som dem, den har i den medlemsstat, hvor den er blevet afsagt, kræver, at der henvises til den lovgivning, som gælder for den retsinstans, der har afsagt afgørelsen, eller om bestemmelsen for så vidt angår de processuelle følger, der knytter sig hertil, gør det muligt at anvende den lovgivning, som gælder for den retsinstans, ved hvilken søgsmålet er anlagt.

PÅ GRUNDLAG AF DISSE PRÆMISSER udtaler og bestemmer kassationsdomstolen følgende:

Henset til artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

FORELÆGGES følgende spørgsmål for Den Europæiske Union Domstol:

»1) Skal artikel 33, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, den såkaldte Bruxelles I-forordning, fortolkes således, at den selvstændige definition af retskraft vedrører samtlige betingelser herfor og virkninger heraf, eller at en del kan være forbeholdt den lov, som gælder for den retsinstans, for hvilken sagen er indbragt, og/eller den lovgivning, der gælder for den retsinstans, som har afsagt afgørelsen?

2) I det første tilfælde skal de søgsmål, der anlægges ved retsinstanser i to medlemsstater, henset til den selvstændige definition af retskraft, da anses for at have samme søgsmålsgrund, når sagsøgeren påberåber sig identiske faktiske omstændigheder, men fremsætter forskellige retlige anbringender?

3) Skal to søgsmål, hvoraf det ene er støttet på ansvar i kontraktforhold og det andet på ansvar uden for kontraktforhold, men som hviler på det samme retsforhold, såsom opfyldelsen af et mandat som administrator, anses for at hvile på samme grundlag?

4) I det andet tilfælde kræver artikel 33, stk. 1, i forordning (EF) nr. 44/2001 – i henhold til hvilken det er blevet fastslået, at en retsafgørelse skal have den samme rækkevidde og de samme retsvirkninger i medlemsstaterne som dem, den har i den medlemsstat, hvor den er blevet afsagt – da, at der henvises til den lovgivning, som gælder for den retsinstans, der har afsagt afgørelsen, eller gør bestemmelsen det for så vidt angår de processuelle følger, der knytter sig hertil, muligt at anvende den lovgivning, som gælder for den retsinstans, ved hvilken søgsmålet er anlagt? [«]

[Udelades]

[udelades] [udsættelse af sagen, nationale procedurespørgsmål]

ARBEJDSDOKUMENT